Obecná směrnice ministra zemědělství, rybolovu, bezpečnosti potravin a přírody ze dne ..., č. WJZ/, kterou se mění obecná směrnice o přepravě zvířat při vysokých teplotách

Ministr zemědělství, rybolovu, bezpečnosti potravin a přírody,

s ohledem na článek 4:81 zákona o obecním správním právu a článek 3 nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97 (Úř. věst. L 3 z roku 2005);

tímto nařizuje níže uvedené:

Článek I

V článku 1 obecné směrnice o přepravu zvířat při vysokých teplotách se slova „pokud se přeprava při venkovní teplotě nejméně 35 °C provádí za použití dopravního prostředku, který není vybaven systémem aktivního chlazení“ nahrazují slovy „pokud se přeprava při venkovní teplotě nejméně 30 °C provádí za použití dopravního prostředku, který není vybaven systémem aktivního chlazení, nebo zahrnuje-li přeprava okrasné ryby, plazy, konzumní ryby, kraby nebo humry, probíhá tato přeprava při venkovní teplotě nejméně 35 °C za použití dopravního prostředku, který není vybaven systémem aktivního chlazení“.

Článek II

Tato obecná směrnice vstupuje v platnost dnem následujícím po zveřejnění ve Vládním věstníku, kterého je součástí.

Tato obecná směrnice společně s jeho vysvětlujícími poznámkami bude zveřejněna ve Vládním věstníku.

MINISTR ZEMĚDĚLSTVÍ, RYBOLOVU, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A PŘÍRODY,

Interní použití

Vysvětlující poznámka

1. Úvod

Touto obecnou směrnicí se pro případ přepravy při vysokých venkovních teplotách určuje zákaz, v rámci něhož osoba „nesmí provádět ani nařídit přepravu zvířat způsobem, který jim může přivodit zranění nebo zbytečné utrpení“, který je stanoven v článku 3 nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97 (Úř. věst. 2005, L 3) (dále jen: „nařízení o přepravě“). Přeprava zvířat za horkého počasí může vést k tepelnému stresu a utrpení, a tím k porušení tohoto zákazu. Obecná směrnice z roku 2020 stanovila, že se tak děje vždy, když je venkovní teplota 35 °C nebo vyšší. Tato změna obecné směrnice mění limit venkovní teploty z 35 °C na 30 °C, protože nové vědecké poznatky naznačují, že zvířata nad touto venkovní teplotou jsou vystavena vysokému riziku tepelného stresu. Tato obecná směrnice se vztahuje na všechny přepravy v Nizozemsku, včetně těch, které pocházejí z jiné země nebo jsou na cestě do jiné země. Pro přepravu okrasných ryb, plazů, konzumních ryb, krabů a humrů bude nadále platit limit venkovní teploty 35 °C.

2. Účinky vysokých teplot na dobré životní podmínky zvířat

Z vědecké zprávy Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) týkající se ohrožení dobrých životních podmínek zvířat při přepravě zvířat[1] vyplývá, že při vlhkosti vzduchu, která panuje v Nizozemsku, představuje venkovní teplota 30 °C nebo vyšší vždy vysoké riziko ohrožení dobrých životních podmínek v důsledku tepelného stresu. Ze stejné zprávy vyplývá, že u několika druhů zvířat existuje zvýšené riziko tepelného stresu i při venkovních teplotách nižších než 30 °C. Aby byla zohledněna také proveditelnost politické směrnice, byl zvolen obecný teplotní limit pro všechny druhy zvířat při všech přepravách vázaných požadavky článku 3 nařízení o přepravě. Tento limit je stejný jako teplotní limit, který již existuje pro dálkovou přepravu. Důvodem pro tento teplotní limit pro dálkovou přepravu je výzva Evropské komise z roku 2019, aby členské státy přestaly povolovat dálkovou přepravu, pokud se na cestě očekává venkovní teplota 30 °C nebo vyšší. Ministr zemědělství, rybolovu, bezpečnosti potravin a přírody tuto výzvu vyslyšel, stejně jako mnoho dalších evropských členských států.

Přesto může dojít ke zbytečnému utrpení zvířat přepravovaných v důsledku tepelného stresu i při venkovních teplotách nižších než 30 °C. Jak je popsáno v Národním plánu pro přepravu hospodářských zvířat při extrémních teplotách, Nizozemský úřad pro bezpečnost potravin a spotřebního zboží (dále jen NVWA) provádí dodatečné kontroly od předpokládané venkovní teploty 27 °C ve městě De Bilt. Přijímá donucovací opatření, pokud přeprava v teplých podmínkách způsobí tepelný stres a utrpení zvířat, a tedy porušení článku 3 nařízení o přepravě.

Riziko utrpení zvířat v teplých podmínkách je během přepravy vyšší než v jiných situacích (např. ve stájích). Existují pro to dva důvody. Zaprvé, nakládání a přeprava způsobují zvýšenou aktivitu, která je často doprovázena stresovou reakcí zvířat. Zvířata se tak rychleji přehřívají. Za druhé, během přepravy jsou zvířata v porovnání se situací ve stáji blíže u sebe a mají nad sebou méně prostoru pro potřebné větrání, což znamená, že mají menší možnost odvádět tělesné teplo. Zvířata nemohou z této situace uniknout a hledat ochlazení. Z výše uvedených důvodů je proto oprávněné konstatovat, že přeprava zvířat při venkovních teplotách 30 °C a více při vlhkosti vzduchu převládající v Nizozemsku vždy představuje vysoké riziko zbytečného utrpení.

Výjimka se vztahuje na přepravu okrasných ryb, plazů, konzumních ryb, krabů a humrů. Důvodem je skutečnost, že u těchto kategorií zvířat, zejména u mnoha druhů běžně chovaných a obchodovaných v Nizozemsku, je nepravděpodobné, že by při přepravě nad při teplotě nad 30 °C hrozilo zvýšené riziko tepelného stresu. Okrasné ryby a plazi žijí ve svém přirozeném prostředí často v teplých nebo dokonce horkých životních podmínkách. Kromě toho jsou okrasné ryby přepravovány v pytlích s vodou v polystyrenových nádobách. Konzumní ryby, krabi a humři se obvykle také přepravují ve vodě. Tato voda se ohřívá velmi pozvolna, takže se nepředpokládá, že by teplota vody během přepravy stoupla na teplotu, která je pro ryby, kraby a humry kritická.

[1] Evropský úřad pro bezpečnost potravin, 7. září 2022 „Dobré životní podmínky prasat během přepravy“ (https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7445), Evropský úřad pro bezpečnost potravin, 7. září 2022 „Dobré životní podmínky skotu během přepravy“ (https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7442), Evropský úřad pro bezpečnost potravin, 7. září 2022 „Dobré životní podmínky domácích ptáků a králíků přepravovaných v kontejnerech“ (https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7441), Evropský úřad pro bezpečnost potravin, 7. září 2022 „Dobré životní podmínky malých přežvýkavců během přepravy“ (https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7404), Evropský úřad pro bezpečnost potravin, 7. září 2022 „Dobré životní podmínky koňovitých během přepravy“ (https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7444).

Interní použití

Kromě toho nejsou k dispozici žádná stanoviska úřadu EFSA týkající se maximální teploty okolního prostředí pro přepravu plazů, okrasných ryb, konzumních ryb, krabů a humrů. Neexistují žádné vědecké důkazy o tom, že snížení maximální teploty přináší těmto zvířatům zlepšení životních podmínek. Ani návrh Evropské komise na revizi nařízení o přepravě nestanoví maximální teplotu pro přepravu těchto zvířat. A konečně, tyto kategorie živočichů mají jinou fyziologii než savci, což znamená, že jejich hospodaření s teplem funguje jinak a že jsou schopni snášet vyšší teploty. Nicméně i pro tyto kategorie zvířat platí maximální teploty, při jejichž překročení mají problémy. Proto pro tyto kategorie zvířat zůstává v platnosti předchozí limit 35 °C.

3. Plánování ze strany dopravce

Nařízení o přepravě zdůrazňuje význam dobrého plánování přepravy zvířat. Ustanovení čl. 5 odst. 3 úvodní věty a písm. a) vyžaduje, aby osoby organizující přepravu zvířat před každou přepravou zajistily, aby dobré životní podmínky zvířat nebyly ohroženy nedostatečnou koordinací různých částí přepravy a aby byly zohledněny povětrnostní podmínky. Proto je třeba přijmout daná opatření v předstihu. To znamená, že v každém případě by se přeprava zvířat raději neměla uskutečnit, pokud existuje riziko, že přeprava bude cestou projíždět oblastí, kde je venkovní teplota 30 °C nebo vyšší. I když se očekávají teploty nižší než 30 °C, vzhledem k pravděpodobnosti problémů s dobrými životními podmínkami ve vztahu k druhu a kategorii zvířat při určitých teplotách je třeba pečlivě zvážit, zda lze přepravu uskutečnit. Pokud se přeprava uskuteční při venkovních teplotách 30 °C nebo vyšších, je z hlediska dobrých životních podmínek zvířat důležité, aby se přeprava dlouho nezdržovala a aby byla v případě potřeby nasměrována na vhodné místo, kde lze zvířata vyložit a ustájit. Skutečnost, že v takových případech přeprava tedy pokračuje – v co nejmenším možném rozsahu – samozřejmě nemá vliv na to, že dochází k porušení článku 3 nařízení o přepravě, a proto budou přijata donucovací opatření.

4. Dopravní prostředky se systémem chlazení

Vzhledem k tomu, že hlavním zájmem jsou podmínky pro zvířata v dopravních prostředcích, vztahuje se tato směrnice pouze na dopravní prostředky, které nejsou vybaveny systémem aktivního chlazení v oddělených prostorech pro zvířata, tj. klimatizací. Dopravní prostředky se systémem aktivního chlazení jsou schopny dostatečně ochladit (nebo ohřát, jak je tomu v případě klimatizované přepravy jednodenních kuřat) teplotu v dopravním prostředku na teplotu příjemnou pro zvířata bez ohledu na venkovní teplotu. Přítomnost větrání (mechanického nebo jiného) nestačí k domněnce, že existuje systém chlazení ve smyslu této obecné směrnice, protože větrání se používá k vhánění teplého venkovního vzduchu dovnitř. To může být pro zvířata příjemnější, ale nesníží to jejich teplotu, takže riziko utrpení zůstává nezměněno. Zejména v době, kdy nákladní vozidlo s dobytkem stojí, během případných dopravních zácp nebo doby odpočinku řidiče, se teplo v nákladních vozidlech bez aktivního chlazení rychle zvyšuje a větrání tomu nezabrání. Přeprava zvířat, na kterou se tato obecná směrnice nevztahuje z důvodu přítomnosti aktivního chladicího systému, musí samozřejmě i nadále splňovat ustanovení nařízení o přepravě, mezi něž patří nezpůsobování zbytečných zranění nebo utrpení zvířat během přepravy.

5. Regulační zátěž

Tato obecná směrnice slouží k vysvětlení nařízení o dopravě, a proto nebyla provedena žádná analýza regulační zátěže.

Int
ern
í
po
uži
tí

6. Zkouška proveditelnosti a vymahatelnosti

Shrnutí zkoušky
V rámci zkoušky proveditelnosti, vymahatelnosti a průkaznosti podvodů (zkouška HUF) NVWA nedospěl k závěru, že obecná směrnice má omezenou vymahatelnost a proveditelnost. NVWA uvádí, že toto omezení vyplývá z neexistence právního základu pro posuzování teploty na cestě před dlouhou přepravou a – pokud tato teplota překročí 30 °C. NVWA uvádí, že toto omezení vyplývá z neexistence právního základu pro posouzení teploty na trase před přepravou na dlouhé vzdálenosti a – pokud tato teplota překročí 30 °C na trase – pro nezpracování žádosti o přepravu. NVWA rovněž uvádí, že porušení lze zjistit pouze při přistižení (*in flagrante delicto*), což znamená, že NVWA nemůže přijmout předběžná opatření pro vnitrostátní přepravu. Kromě toho NVWA uvádí, že obecná směrnice neupřesňuje, jak může NVWA zjistit, že byla tato obecná směrnice porušena. NVWA navíc uvádí, že – vzhledem k tomu, že dny, kdy bude s největší pravděpodobností 30 °C nebo více, budou v budoucnu stále častější – musí NVWA v praxi vždy zvážit využití kapacity pro dohled nad dobrými životními podmínkami zvířat během přepravy oproti dohledu nad jinými riziky pro dobré životní podmínky zvířat. Pokud jde o výjimku pro přepravu dopravním prostředkem vybaveným systémem aktivního chlazení, NVWA uvádí, že nebyla zahrnuta žádná kritéria, která musí takový systém splňovat. Z tohoto důvodu nemůže NVWA tuto skutečnost kontrolovat. Dále NVWA uvádí, že ve vysvětlení k obecné směrnici by mělo být jasně uvedeno, že obecná směrnice není v rozporu s nařízením o přepravě. A konečně NVWA uvádí, že není jisté, co se stane, pokud NVWA vydá osvědčení o zdravotní nezávadnosti, když je ještě chladněji než 30 °C, a sdružení NVWA později podnikne donucovací opatření během přepravy v Nizozemsku, pokud teplota poté skutečně překročí 30 °C.

Odpověď
NVWA musí před zahájením dlouhé přepravy posoudit, zda je dodané plánování přepravy reálné a zda je v souladu s pravidly stanovenými v nařízení o přepravě. Jak je uvedeno výše, tato obecná směrnice dále v článku 3 nařízení o přepravě konkretizuje zákaz, v rámci něhož osoba „nesmí provádět ani nařídit přepravu zvířat způsobem, který jim může přivodit zranění nebo zbytečné utrpení“. Pokud je již před dlouhou přepravou zřejmé, že se cestou s vysokou pravděpodobností oteplí na více než 30 °C, může tím NVWA konstatovat, že plánování přepravy není v souladu s pravidly nařízení o přepravě. Tato obecná směrnice poskytuje například NVWA právní podklad při posuzování plánování dopravy před zahájením dlouhé přepravy. Vzhledem k tomu, že tato obecná směrnice je výkladem zákazu, v rámci něhož osoba „nesmí provádět ani nařídit přepravu zvířat způsobem, který jim může přivodit zranění nebo zbytečné utrpení“ z článku 3 nařízení o přepravě, není v rozporu s nařízením o přepravě.

V případě krátké přepravy a vnitrostátní přepravy není toto plánování přepravy podle nařízení o přepravě povinné. Zde tedy skutečně nelze přijmout předběžná opatření a vymáhání závisí na zjištěních učiněných při přistižení (*in flagrante delicto*). Vydané veterinární osvědčení navíc nezbavuje přepravce odpovědnosti za dobré životní podmínky zvířat během přepravy. Přepravce pak musí stále provádět přepravu podle pravidel nařízení o přepravě, což znamená, že k vymáhání může dojít i v případě, že NVWA zjistí, že přepravce přepravuje zvířata při teplotě nad 30 °C.

NVWA si může sám určit, jakým způsobem prokáže, že došlo k porušení obecné směrnice. Takovou metodu může NVWA dále rozpracovat v pracovním pokynu, jako tomu bylo v případě obecné směrnice z roku 2020, v níž je horní hranicí pro přepravu zvířat 35 °C.

Skutečnost, že NVVA musí v praxi zvažovat nasazení úředních veterinárních lékařů a dalších osob vykonávajících dozor na základě dostupných kapacit, je pochopitelné.

Pokud jde o kritéria, která musí splňovat aktivní chlazení, vysvětlující poznámka k této obecné směrnici upřesňuje, že se tím rozumí klimatizace, pomocí níž lze teplotu v dopravním prostředku – bez ohledu na venkovní teplotu – přiměřeně ochladit na teplotu příjemnou pro zvířata. Samozřejmě i dopravní prostředky s takovým aktivním chlazením musí stále splňovat ustanovení nařízení o přepravě, což mimo jiné znamená, že během přepravy nesmí docházet ke zbytečnému zraňování nebo utrpení zvířat.

Interní použití

7. Oznamování

PM

V souladu se směrnicí 2015/1535 (směrnice o oznamování) byl návrh nařízení oznámen Evropské komisi pod číslem **PM**. Během tzv. tříměsíční odkladné lhůty, Evropská komisí nebo jiné členské státy: **PM**. Výsledek oznámení.

MINISTR ZEMĚDĚLSTVÍ, RYBOLOVU, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A PŘÍRODY,

Interní použití